

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Stand van zaken inspanningen behoud Theaterproductiehuis Zeeland	374290		

Middelburg, 10 december 2024

Geachte voorzitter,

Sinds de negatieve besluitvorming van het Fonds voor de Podiumkunsten (FPK) op de meerjarige productsubsidie 2025-2028 vlak voor de zomer van 2024 is de Provincie Zeeland met Theaterproductiehuis Zeeland (TPZ) in gesprek gegaan. Het doel van deze gesprekken is onderzoeken waar de Provincie kan helpen binnen de mogelijkheden. Het is namelijk een voldongen feit dat de Provincie de ruim 800.000 euro die TPZ aan rijkssubsidie misloopt niet kan compenseren voor de betreffende periode. Wij zien in de basis waarde in het overleefden blijven van TPZ als stabiele organisatie met kwalitatieve output. Zodat TPZ bij de volgende subsidieronde in 2028 weer in aanmerking kan komen voor een meerjarige subsidie van FPK. Dit laatste moet wel een reëel uitzicht zijn. Het verloop van het aangetekende bezwaar van TPZ bij FPK en de uitkomsten van de lobby-inspanningen bij het Rijk moeten helpen dit beeld te vormen.

Met deze brief informeren wij u over hetgeen dat we samen met TPZ willen bereiken en over wat tot nu daartoe is ondernomen. We starten met een korte toelichting op waarom we dit doen, met de recent vastgestelde uitvoeringsagenda cultuur & erfgoed in ons achterhoofd. Waarin is aangekondigd dat we met een nieuwe subsidieregeling starten voor kunsten en festivals.

Waarom?

Wij spannen ons in om het Theaterproductiehuis Zeeland (TPZ) te behouden voor de provincie Zeeland. Het provinciaal cultuurbeleid maakt de beweging naar meer aandacht voor producties en talentontwikkeling. We willen sterke, weerbare organisaties die met voldoende kennis, kunde en menskracht bij kunnen dragen aan onze ambities. Het theaterproductiehuis is al jaren het enige professionele culturele productiehuis in de provincie.

Tegelijk is er in de Uitvoeringsagenda Cultuur en Erfgoed die op 21 november 2024 aan u is aangeboden geen uitzondering gemaakt voor TPZ, omdat we alle initiatieven in de gelegenheid willen stellen om straks een aanvraag te doen. Het geeft TPZ daarbij de kans met andere Zeeuwse partners een gezamenlijke aanvraag in te dienen, die wellicht nog sterker is en onze doelen nog beter dient. Zoals het afwegingskader voor de subsidieregeling in de uitvoeringsnota al aangeeft, worden juist combinaties van organisaties aangemoedigd aan om een aanvraag in te dienen.

Theaterproductiehuis Zeeland en Zeeland Nazomerfestival

Wij maken een duidelijk onderscheid waar het gaat om de provinciale doelen en ambities tussen TPZ als productiehuis en TPZ als uitvoerder van het festival. Wij zetten vooral in op behouden van de kennis, kunde en menskracht voor het productiehuis. Er moet ruimte zijn voor kwalitatieve producties met een duidelijke Zeeuwse verbinding, in thema en/of locatie. Uitgevoerd in een nog altijd verder uitbreidend netwerk van Zeeuwse partners. Een TPZ dat verder bouwt op de verandering die de

afgelopen tijd is ingezet, maar met een duidelijke bijsturing in de plannen naar nog meer voor en met Zeeuwen.

TPZ geeft overigens aan dat alleen producties maken niet genoeg is. Vertoning is belangrijk. Het festival is het belangrijkste showcasemoment en het onderdeel waar ze de meeste sponsoring en inkomsten van derden op kunnen genereren. Daar hebben we begrip voor, maar het is onvermijdelijk dat keuzes gemaakt moeten worden. We stimuleren TPZ om met partners na te denken over een alternatieve opzet voor Zeeland Nazomer Festival.

Wat is er tot nu toe gebeurd?

1. Bezwaar ingediend op besluit FPK

Er is door TPZ een bezwaar ingediend bij FPK op het besluit om de meerjarige subsidie aanvraag niet te honoreren. In hoeverre het besluit wordt herzien is afwachten. De middelen zijn al verdeeld. Het is niettemin belangrijk dat er een herziening van het inhoudelijk advies plaatsvindt. Voor de erkenning van de waarde van de nieuwe koers en de positie van het productiehuis in landelijke context. Maar ook voor de reputatie van de organisatie en enkele in het advies bij naam genoemde medewerkers. Het bezwaar van TPZ is 1 van ruim 60 bezwaren op de besluitvorming bij deze subsidieregeling bij FPK. TPZ verwacht in december uitsluitel over het bezwaar.

2. Gesprek tussen gedeputeerde en FPK

Voordat het bewaar werd ingediend, heeft de gedeputeerde namens de Provincie en TPZ een gesprek gevoerd met FPK. Dit leidde alleen tot een technische toelichting op het advies en verwijzing naar incidentele subsidiemogelijkheden. Met deze mogelijkheden is TPZ bekend. Zo hebben ze dit jaar subsidie ontvangen uit de nieuwe makers regeling, een tweejarige subsidieregeling bij FPK. Hierbij begeleiden ze gedurende twee jaar een talentvol professioneel theatermaker. De incidentele regelingen bij FPK kunnen het wegvallen van de € 845.000,-- per jaar echter nooit helemaal compenseren.

3. Twee lobbytrajecten naar Tweede Kamer

Er zijn twee lobbytrajecten gestart richting Tweede Kamer; één via de bestuurlijke route, één via een partnerschap van productiehuisen uit de regio waarvan de subsidie ook kwam te vervallen.

TPZ trok voor dit tweede lobbytraject op met de productiehuisen uit Flevoland en Drenthe. Dit zijn de provincies die samen met Zeeland de minste Rijksmiddelen voor Cultuur ontvangen via de subsidie voor de culturele basisinfrastructuur (BIS) en de Rijksfondsen.

De bestuurlijke lobby is opgepakt met partners die de afgelopen periode mede om bovenstaande redenen de zogenoemde Witte Vlek middelen ontvingen, waaronder We the North (Groningen, Friesland, en Drenthe) en Flevoland. Voor deze Witte Vlek middelen liep al een lobbytraject om deze voort te zetten, bij voorkeur in andere verdeling of met een ophoging voor de slechtst bedeelde provincies. TPZ zou via deze route geholpen kunnen worden, maar hiervoor was een verhoging van de middelen noodzakelijk. De bestaande middelen worden al ingezet voor andere structuurversterking in de sector, waarvoor ze in de vorige periode zijn toegekend. Deze lobby leidde tot een drietal moties, waarvan 1 motie is aangenomen: om onderzoek te doen hoe het komt dat geografische spreiding van cultuurmiddelen achterblijft en deze uitkomsten te gebruiken bij de nieuwe grote landelijke herverdeling van cultuursubsidies in 2029. Met de lobbypartners wordt besproken hoe erop toegezien kan worden dat motie daadwerkelijk tot uitvoering komt.

4. Verkenning aanvullende financiering

Tenslotte is het TPZ zelf aan de slag gegaan met een verkenning naar aanvullende financiering, nieuwe partners en het ontwikkelen van een aantal scenario's. Eind oktober zijn een drietal scenario's aangeboden aan de Provincie;

- (1) De Provincie verhoogt de huidige subsidie aan TPZ tot en met 2028 met een aanvullende subsidie van € 600.000, -- per jaar. Daarmee moet nog steeds bezuinigd worden op organisatie en producties, ZNF wordt met kleine aanpassingen voortgezet;
- (2) De Provincie doet een extra bijdrage boven op de huidige subsidie, afbouwend tot 2028. De organisatie wordt verder ingekrompen dan bij scenario 1 en het festival wordt nog een keer in de twee jaar gehouden.
- (3) De Provincie draagt enkel de huidige subsidie van ruim 600.000 euro bij. De organisatie en de activiteiten worden dan zover mogelijk teruggeschoefd en festival verdwijnt helemaal.

In alle drie de scenario's worden arbeidsplaatsen en activiteiten afgeschaald. Het derde scenario maakte duidelijk dat niets doen geen optie is – de organisatie wordt dan zo afgeschaald dat teveel kennis en kunde verdwijnt en dat tast de kwaliteit van de producties (en dus het bestaansrecht van de organisatie) aan. De kans op landelijke ondersteuning verdwijnt dan goeddeels. Voor het eerste scenario geldt dat er geen financiële ruimte is in het provinciale cultuurbudget om het gat op te vullen. De gevraagde bijdragen aan de provincie in scenario 2 was te fors om dat toe te kunnen zeggen. Niettemin erkennen we wel dat, als we de basis van het TPZ om hiervoor geschetste redenen overeind willen houden, er een extra financiële bijdrage nodig is.

En nu?

Zowel inhoudelijk als strategisch vinden we dat TPZ de plannen nog verder moet verkennen en door ontwikkelen. Daarbij moet rekening gehouden worden met de prospecten voor hernieuwde landelijke ondersteuning op termijn en het feit dat er een aanvraag in een nieuwe provinciale regeling gedaan moet worden. Dat vraagt extra tijd en inspanning en zal niet voor eind van 2024 al afgerond zijn. TPZ heeft echter op korte termijn duidelijkheid nodig wat de Provincie kan doen, omdat ze als organisatie beslissingen over onder andere werkplekken en huisvesting moet nemen.

Op 6 december is daarom met TPZ en hun Raad van Toezicht gesproken over het voornemen om voor 2025 eenmalig € 856.000 te subsidiëren in plaats van €606.000,-- subsidie die TPZ voor het overgangsjaar 2025 was toegezegd als IKS subsidie. Ingrepen in de organisatie en beheerslasten blijven daarmee onvermijdelijk. Van deze bijdrage zal onder andere een groot en aansprekend locatieproject opgevoerd worden in de periode van het ZNF, dat men op basis van incidentele financiering zoveel mogelijk met een randprogramma uit zal proberen te bouwen.

Tot Slot

De wijze waarop er vanuit de Rijksfondsen gehandeld wordt ten aanzien van organisaties die al meer dan twintig jaar vanuit opeenvolgende meerjarige regelingen subsidie hebben gehad, doet vragen rijzen. Er is minder dan zes maanden om de organisatie opnieuw uit te vinden en in aanvang zijn de frictiekosten die daarbij komen kijken voor rekening van de organisatie. Dat betekent in de praktijk al snel dat een organisatie alleen verder kan als andere (overheids-)financiers gaten helpen dichten in de transitieperiode die onvermijdelijk langer duurt dan zes maanden. Zeker voor organisaties die vanwege hun situering beperkt achterban en bedrijfsleven kunnen activeren, omdat er simpelweg minder inwoners, bedrijven en andere financieringsopties zijn. Bij het overleg op 6 december heeft TPZ kunnen melden dat FPK nu mogelijk toch nog -een deel- frictiegeld gaat betalen, maar de precieze mogelijkheden en voorwaarden zijn nog niet bekend.

We nemen een punt rondom zorgplicht & frictiegelden, óók bij de Rijksfondsen, mee in de lobby naar het traject naar de volgende grote landelijke financieringsronde cultuur over vier jaar.

Afsluitend het volgende over de oproep om ook met gemeenten te praten. Gemeenten subsidiëren TPZ incidenteel en afhankelijk van of een voorstelling in de gemeente plaatsvindt. Met de zorgen over ravijnjaar 2026 valt daar weinig extra te verwachten. Alleen Middelburg droeg tot en met dit jaar structureel bij aan het programma op het Abdijplein tijdens ZNF. Het ligt niet in de lijn van verwachting dat zij dat programmaonderdeel volledig gaan subsidiëren. Hierover zal TPZ het gesprek aan gaan met de gemeente Middelburg.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

H.M. de Jonge
Voorzitter

drs. M.C.J. Franken
Secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.